

Nr 3.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande över motion om åtgärder för att underlätta den hos krisorganen anställda personalens övergång till annan verksamhet.

I motion nr 29 har fröken *Vinge m. fl.* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om *dels* anordnande av lämpliga tränings- och andra utbildningskurser för sådan personal inom krisförvaltningen, som inför en övergång till annan verksamhet finner sig vara i behov därav, *dels ock* i övrigt åtgärder för att i samband med en förestående avveckling av krisorganens verksamhet den hos dessa organ anställda personalens övergång till annan verksamhet underlättas.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från arbetsmarknadsstyrelsen, bränslekommissionen, handelskommissionen, överstyrelsen för yrkesutbildning, Landsorganisationen (LO), Stadsförbundet och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Arbetsmarknadsstyrelsen hänvisar till de anvisningar för förberedelser för krispersonalens övergång till annan verksamhet, som givits i Kungl. Maj:ts cirkulär den 29 juni 1945 och 18 januari 1946. Förberedelserna kunna sägas vara av två slag, nämligen *dels* att de anställda beredas tillfälle att öka sina kunskaper och färdigheter och *dels* att de anställda göra sammanställning av sina kvalifikationer och önskemål för att underlätta arbetsförmedlingens uppgift. Åtgärder av första slaget synas böra vidtagas genom krisorganens försorg i samråd med överstyrelsen för yrkesutbildning. Inventering av personalens kvalifikationer synes böra ske först då tidpunkten för avvecklingen är känd. Styrelsen redogör vidare för den inverkan, som olika förutsättningar såsom hög- eller lågkonjunktur vid avvecklingen, snabb eller successiv avveckling, de avvecklades ålder o. d. kan ha. Skillnaden i löneläge mellan ersättningen i krisorganen och på öppna marknaden kan jämväl inverka. Styrelsen framhåller, att nyanställning av personal ej bör få ske, såvida behovet kan tillgodoses genom överföring av personal från annat krisorgan. Slutligen lämnas uppgift, att vid senaste årsskifte voro anställda vid krisorganen 2 136 personer, varav 1 008 män och 1 128 kvinnor.

Bränslekommissionen håller före, att den personal, som bekläder högre tjänster, som regel blir lätt att omplacera, men ifrågasätter visst dispensförfarande i fråga om formella meriter i lämpliga fall. För pensionärer och sådan kvinnlig arbetskraft, som saknar yrkesutbildning och sökt sig ut i

förvärvsarbete under krigsåren, synes något egentligt behov av åtgärder ej föreligga. För yrkesutbildade medelålders kontorister och tjänstemän kan problemet bli besvärligt. Utbildningskurser kunna föga ge. För dem kan man tänka sig ett slags kartläggning över sådana statstjänster, som kunna vara lämpliga. Det gäller emellertid endast ett ringa antal personer, kanske något hundratal. Krisförvaltningspersonalen skulle då äga företrädesrätt till dessa tjänster. För utbildning synas stipendier vara lämpligare än särskilt anordnade kurser. En konsulentinstans inom varje krisorgan kunde vara värdefull, varvid en gemensam kontaktman borde finnas.

Handelskommissionen anför, att det varit kraftig omsättning bland kommissionens personal. Kommissionen söker ge de anställda en så god utbildning som möjligt i sitt arbete och låter personalen i viss utsträckning cirkulera på olika arbetsområden inom kommissionen. Utbildningskurser skulle vara till nytta. De böra emellertid då anordnas gemensamt för samtliga krisorgan. Staten bör bidra till kostnaden. Kommissionen meddelar, att av 205 anställda män 83 sakna yrkesutbildning och av 245 kvinnor 147 sakna dylik.

Överstyrelsen för yrkesutbildning framhåller, att personalen ofta torde ha möjlighet att delta i kurser o. d. Ytterligare sådana kunna lätt anordnas, om intresse för dylika föreligger hos personalen. Redan förefintliga anslag kunna därvid utnyttjas.

LO hänvisar till de ovan nämnda cirkulären och utgår ifrån att vederbörande statliga myndigheter fortlöpande följa utvecklingen och vid behov framlägga förslag till lämpliga åtgärder. LO anser sig därför böra avstyrka motionen.

Stadsförbundet anser icke, att det bör vålla några större svårigheter att placera den yngre personalen på öppna arbetsmarknaden eller hos kommunerna. För annan personal kunna utbildningskurser vara av värde, vilka då kunna anordnas av överstyrelsen för yrkesutbildning. Man kan utgå från att kommunerna därvid äro villiga att medverka, om så behövs.

TCO anser även, att svårigheter främst kunna uppkomma för den äldre personalen. Givna föreskrifter synas icke alltid bli iakttagna i fråga om anmälningar till tjänstemannaförmedlingen. Principiella invändningar kunna resas mot att ge krisorganens personal företräde till vissa statliga tjänster. TCO ifrågasätter, om det icke kunde uppdragas åt särskild befattningshavare inom arbetsmarknadsstyrelsen att handha omplaceringsverksamheten. Utbildningskurser kunna jämväl ha sitt värde.

Utskottet. Såvitt utskottet kunnat finna gäller den i motionen berörda frågan endast ett begränsat antal personer. För den personal, som redan har yrkesutbildning, synas kurser av olika slag icke vara av större värde, och av personalen synes enligt handelskommissionens uppgift ett ingalunda ringa antal ha sådan utbildning. Ej heller den personal, som redan

uppnått pensionsåldern eller som endast mera tillfälligt sökt sig ut i förvärvsarbete, synes ha behov av de i motionen nämnda åtgärderna.

Utskottet vill emellertid ingalunda förneka, att en omplacering av viss del av krisorganens personal kan stöta på svårigheter, liksom omställningar i övrigt, betingade av minskad efterfrågan på arbetskraft, kunna möta liknande svårigheter för de anställda över huvud taget. Redan ha emellertid för den åsyftade kategorien vissa direktiv lämnats, och utskottet utgår ifrån, att dessa anvisningar också följas av vederbörande organ och myndigheter. Det torde vidare åligga främst arbetsmarknadsstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning att följa utvecklingen samt för såväl denna personal som andra grupper anställda vidtaga de åtgärder, som kunna finnas vara av behovet påkallade. Sker så, synes det utskottet, som om, åtminstone i nuvarande konjunkturläge, några ytterligare åtgärder knappast kunna anses motiverade eller behövliga.

Utskottet får därför hemställa,

att motion II: 29 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1949.

På utskottets vägnar:

OSSIAN SEHLSTEDT.

Närvarande: herrar Sehlstedt, Nilsson i Bästekille, fröken Ager, herrar Engkvist, Jansson i Aspeboda*, Andersson i Ryggestad, Andersson i Långviksmon, Gustafsson i Stockholm, Andersson i Björkäng och Åqvist.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.